

Az én Atyám minden áldott nekem, és nem ismeri a Fiút senki más, csak az Atya, s az Atyát sem ismeri más, csak a Fiú, és akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni. Jöjjetek hozzám mindenjában, akik fáradtak vagytok, és terhek alatt görnyedtek: én felüdítlek titeket! Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert én szelíd vagyok és alázatos szívű – és nyugalmat talál lelketek. Mert az én igám édes, s az én terhem könnyű.

Ezek az evangélium igéi.

Hívek: Áldunk téged, Krisztus.

HOMÍLIA

Szentmise Boldog IV. Károly király koronázásának 100. évfordulóján,
Mátyás templom (*Róm 8:26-30, Mt 11, 25-30*)

Igen tiszttel Köztársasági Elnök úr! Hazánk felelős vezetői, a Habsburg család megjelent tagjai! Krisztusban kedves testvérek!

1. „Az Isten szeretőknek minden a javukra válik” (*Róm 8:28*) – olvastuk az imént Szent Pál szavait. „Az én igám édes és az én terhem könnyű” (*Mt 11,30*) – hallottuk a jézusi mondást a Máté evangéliumból. Ez az ellentét az emberileg tragikus helyzet és az isteni Gondviselés örömet sugárzó ereje között végigkísérte Boldog IV. Károly király életét. Ez a kettősség lenyűgözően mutatkozik meg Károly király koronázásában, a békéért végzett fáradozásaiban és száműzetése idején.

2. Száz esztendővel ezelőtt, 1916. december 30-án került sor IV. Károly, Magyarország apostoli királya megkoronázására itt, a Mátyás-templomban. Az új király, aki ekkor még csak 29 éves volt, már megismerte a háború borzalmait, szolgált a galíciai és az erdélyi fronton. November 21-én lépett trónra. A felgyorsult események forgatagában szinte későinek érezzük a december végi budai koronázást. Igaz, a szertartás gondos előkészületeket igényelt. Díszruhák készültek, ünnepi kiadványok láttak napvilágot. Szorgalmasan dolgoztak a művészek és a zenészek, a ceremónia minden részletét bonyolult protokoll határozta meg. Az előkelő családok tagjai és a politikai vezetők egymás között kínos pontossággal rögzítették, hogy kinek

Father, for this is what you were pleased to do! All things have been committed to me by my Father. No one knows the Son except the Father, and no one knows the Father except the Son and those to whom the Son chooses to reveal him. Come to me, all you who are weary and burdened, and I will give you rest! Take my yoke upon you and learn from me, for I am gentle and humble in heart, and you will find rest for your souls. For my yoke is easy and my burden is light.

These are the words of the Gospel.

All: Praise to you, Christ.

HOMILY

Holy Mass Spoken for the 100th Anniversary of the Coronation of Charles IV the Blessed, Matthias Church (*Romans 8:26-30, Matthew 11:25-30*)

Esteemed President of the Republic! Leaders of our nation! Members of the Habsburg family! Brothers and sisters in Christ!

1. We have just read the words of Saint Paul: “And we know that all things work together for good to them that love God” (*Romans 8:28*), and heard from the Gospel of Matthew the words of Jesus, “For my yoke is easy, and my burden is light” (*Matthew 11:30*). It is this contradiction, that which lies between the tragic situation of humanity and the joyful power of Providence, that accompanied King Charles IV the Blessed throughout his life. Indeed, it is this duality that is spectacularly manifested in Charles’s coronation, in the exertions he undertook on behalf of peace, and in his life in exile.

2. One hundred years ago, on 30 December 1916, Charles IV, Apostolic King of Hungary, was crowned here, in Matthias Church. At just 29-years-old, the new king, who had served on the Galician and Transylvanian fronts, had already experienced the horrors of war. On 21 November, Charles took the throne. Today, his late-December coronation in Buda, given the accelerating whirlwind of events amidst which it took place, seems rather belated. The ceremony came with a host of meticulous preparations. Ceremonial clothing was made; special publications were issued; artists and musicians set diligently to work. Every detail of the ceremony was laid out according to sophisticated protocol. Political leaders and members of aristocratic families established amongst themselves who was to be responsible for what task, who

mi a feladata, mi a rangsor, hogyan alakítsák ki a legapróbb részleteket is. Ha ma az előkészületek leírását olvassuk, szinte fáj a feszültség a háborúba sodródott ország végső erőfeszítései és az előkészületek túlérett cicomája között. Vita volt arról, hogy ki hordozza a menetben az apostoli kereszttet. Akinek nem jutott szerep, annak számára új feladatokat találtak ki, csakhogy ő is kiemelkedhessen az ünneplők közül. A hagyomány szerint a királyt a prímás és a nádor együttesen koronázta. Tisza István azonban „annyira erőteljesen ragadta meg a koronát, hogy sokaknak úgy tűnt, mintha Csernoch érsek alig érintette volna”. Szemtanútól hallottam, aki újságíróként vett részt az eseményen, hogy ennek kapcsán szóváltás is történt a prímás és a miniszterelnök között.

De hogyan élte át mindez Károly király? Ő is érzelgős módon rabja volt a részleteknek? – Ennek az ellenkezője látszik az ünnepi ebéd történetéből. A pohárköszöntők elhangzása után a király véget vetett az ebédnek, a meg sem kezdett ételeket pedig a város kórházaiba küldte a sebesült katonák számára. Az ő szívében együttérző szeretet élt. Talán jobban látta a dolgok lényegét, mint bárki más az ünneplők közül. A versengés és a pompa mögött már ott rejtozott a szomorúság és a tragédia. Károly király éleslátásában és szeretetében pedig már felcsillant Isten emberének bölcsessége.

3. A másik nagy folyamat, amelyben Boldog Károly király személye körül a feszültség világossá válik, a béke ügye. Uralkodásának kezdetétől fogva a béke híve volt. 1917-ben titkos békétárgyalásokat kezdeményezett az Antant vezetőivel. Azok közé a kevesek közé tartozott, akik nem politikai számításból vagy hatalmi érdekből, hanem őszinte lelkismereti meggyőződésből törekedtek a békére. Amikor 1918. november 2-án megérkeztek a fegyverszüneti feltételek, összehívta az Államtanácsot. Ekkor a szocialista Victor Adler felkiáltott: „Nem mi akartuk a háborút.” Erre a császár azt válaszolta: „Én sem”. Ezután az uralkodó maga döntött arról, hogy nem húzza tovább az időt. November 4-én hajnalban elfogadta a feltételeket és kápolnájába vonult vissza, hogy hálaadó szentmisén vegyen részt. Ha a birodalmi érdek vagy a politikai siker vágya hajtotta volna, biztosan nem a hálaadás érzése lett volna az első a szívében. De abban, ami a külső szemlélő számára a legnagyobb tragédia volt, meglátta az emberszerető Isten

occupied what place in the ranks, and how the minutest of details was to be arranged with exacting precision. If one reads a description of these preparations today, the tension between the final exertions of a nation swept into war and the overblown frills of the pre-coronation bustle feels almost painful. There was much debate, for example, as to who would carry the apostolic cross in the procession. For those who would otherwise have played no part, new roles were invented, so that among the masses of celebrants, all might have occasion to shine. According to tradition, the king was to be crowned jointly by the primate and the palatine. However, István Tisza “held the crown so tightly, it appeared to many that Bishop Csernoch had hardly touched it”. I myself heard from an eye-witness who attended as a journalist that the primate and prime minister had words with each other on the matter.

But how did King Charles experience all of this? Was he, too, a sentimental slave to protocol? Interestingly, from the story of the coronation day banquet, it appears that the opposite was true. Once the toasts had been made, the king called the banquet to a close, then sent the food, still untouched, to the city’s hospitals to be distributed to injured soldiers. In the king’s heart, it would seem, there dwelt compassion. Indeed, it was perhaps the king who perceived the essence of things better than anyone else at the celebration. Hiding behind the rivalry and pomp and circumstance were sadness and tragedy; yet in the perspicacity and loving heart of King Charles there glinted the wisdom of a man of God.

3. The other major process to reveal the tension surrounding the personality of Charles the Blessed was that of the cessation of hostilities. In 1917, Charles, who had believed in peace from the very beginning of his reign, initiated secret peace negotiations with the leaders of the Entente. He was one of the few who strove to this end not for reasons not politics or power, but out of sincere convictions of conscience. When on 2 November 1918, the terms of armistice were received, Charles called a meeting of his Council of State, where to socialist Victor Adler’s cry of “It is not we who wanted war!” he replied, “Nor did I.” Shortly thereafter, the sovereign himself decided that he must delay no longer. At dawn on 4 November, he accepted the terms and retreated to his chapel to take part in a mass of thanksgiving. Had he been driven by imperial designs or the desire for political success, it surely would not have been gratitude to swell foremost in his heart. Yet in that which the external observer would have regarded the greatest tragedy, Charles saw the wisdom of a loving God. In this, as in other things, he

bölcsességet. Ebben sem a külső látszatot nézte, hanem átérezte az emberek nyomorúságát, és a béke elfogadásában meglátta annak lehetőségét, hogy megmentsék emberek millióinak életét.

4. A külső tragédia és a belső világosság feszültsége jellemzi Károly király száműzetésének éveit is. Mélyen átérezte a felelősséget, amely a királykoronázás és a krizmával való felkenés vallási szertartása révén a vállára került. Az eskü is a vallási kötelesség tudatát erősítette az uralkodó lelkében. Ezért nem fogadta el Károly azt az ajánlatot, hogy mondjon le a trónról és ennek árán mentse meg családi vagyonát. „Sohasem fogok a pénz kedvéért lemondani azokról a jogokról, amelyeket Isten kötelesség gyanánt ruházott rám” – mondta. Ez a döntése anyagi szükséget és száműzetést hozott számára. 1919. március 23-án hagyta el Ausztriát családjával együtt. Nem fájt a szíve a hatalom és a dicsőség után. A hit és a remény mélyreható tekintetével meglátta az eseményekben az isteni Gondviselés titokzatos tervének bontakozását. Ugyanakkor élt benne a kötelesség és az Isten előtt vállalt felelősség érzete. A koronázáskor rábízott népek atyjának érezte magát. Aggódott a békéért, az egyház szabadságáért, a társadalmi harmóniáért a forradalmaktól és hatalmi törekvésektől tépázott nehéz időkben. Tudta ugyan, hogy nem sokat használ vele, mégis sokszor közbenjárt a győztes hatalmak és a semleges országok kormányainál. Segítséget kért a egykor birodalom kiéhezett, szenvedő népe számára. Megmaradt személyes értékeit is pénzzé tette, hogy hajdani országainak szükséget szenvedő népét segítse. Magyarországi visszatérési kísérletében is, épügy mint annak kudarcában az isteni Gondviselés művét látra. Mielőtt Magyarországról végleg távozni kényszerült, meglátogatta őt Lorenzo Schioppa, a budapesti apostoli nuncius. A találkozásról ezt írta: „Károly király és Zita királyné... bibliai nagyságú személyiségek. Sok minden láttam életemben, de sohasem fogom elfelejteni a királyi pár távozását. Papi lelkem épült és gazdagodott ezzel az élménnyel. Meg kellett állapítanom, hogy vannak még nagy lelkek, akik valóban keresztyények. A király emberfeletti nyugalommal fogadta sorsát, és amikor együttérzésemet akartam kifejezni, ő vigasztalt engem mondva: Isten akarta, hogy így legyen”.

5. „Az Istant szeretőknek minden a javukra válik” (Róm 8,28). Hogyan válthat néünk javára az eltelt száz év története? Bűnök és szenvedések, sikerek és

looked not upon outward appearances, but rather felt vicariously the misery of his people, and in accepting peace, he saw the opportunity of saving the lives of millions.

4. The tension between external tragedy and internal clarity was to accompany King Charles into exile, as well. There, he felt deeply the responsibility that had come to rest on his shoulders with the crown and sacred chrism, and his awareness of this religious obligation was reinforced in his heart by the oath he had taken. As a result, Charles rejected a proposition that he abdicate the throne in return for saving his family fortune. “I will never, for the sake of money, renounce those rights with which God has invested me as an obligation,” he said. It was a decision that bore the consequence of personal financial ruin and exile. On 23 March, 1919, the king and his family left Austria. His heart did not mourn for power and glory; instead, with the penetrating countenance of faith and hope, he saw in the event the unfolding of the mysterious plan of Holy Providence. At the same time, there dwelt in him a sense both of obligation, and of the charge he had undertaken before God. He felt himself the father of the people his coronation had entrusted into his care; and he was worried: worried for peace, for the liberty of the Church, and for social harmony amidst difficult times gripped by revolution and the general scramble for power. Though he knew it accomplished little, he often interceded with the victorious powers and neutral countries on behalf of the hungry, suffering people of his erstwhile empire, for whom he requested assistance. He even sold what personal effects remained to him in order to aid the needy in the countries his realm had once comprised. In both the attempt he made to return to Hungary, and its failure, he saw the hand of God. In the days prior to his final departure from Hungary, he received a visit from Lorenzo Schioppa, the Apostolic Nuncio to Budapest, who described the meeting in the following terms: “King Charles and Queen Zita...are personalities of Biblical stature. Although I have seen much in my life, I shall never forget the departure of the royal couple, an experience that as a priest, has edified and enriched my soul. Indeed, I am obliged to ascertain that there still exist in this world individuals of great spirit, who are true Christians. The king accepted his fate with superhuman tranquillity, and when I attempted to express my empathy, he comforted me, saying: ‘God willed that it be so’.

5. “And we know that all things work together for good to them that love God” (Romans 8:28). How can the story of the past hundred years turn to the benefit of

kudarcok jellemzétek a magyar nép életét. Voltak, akik az önbecsülés, az összetartás, a reménség feladásáról beszéltek. Mások úgy látták, beletörödtünk, hogy nem mi alakítjuk a sorsunkat. Kiveszni látszott a felelősség a közösség iránt. Sokan azt mondták: ha nem tölünk függ a néünk sorsa, miért vállalnánk érte áldozatot? Érjük be azzal, hogy igyekszünk nyugodtabbá, gazdagabbá tenni a magunk egyéni életét. Boldog Károly király életének példája azonban éppen arra tanít, hogy minden emberi látszat ellenére is bízzunk Istenben. Akkor emlékezünk méltón utolsó apostoli királyunk koronázására, ha megújítjuk magunkban a közösségről vállalt felelősséget és a bizalmat a gondviselő Istenben, aki a mi életünket is az örök boldogság távlatában szemléli.

Boldog Károly király, könyörögj értünk!

Amen!

HITVALLÁS

Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született az idő kezdete előtt.

Isten az Istantól, Világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istantól, született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű; és minden általa lett. Értünk, emberekért, a mi üdvösséggünkért leszállott a mennyből.

Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Mária-tól, és emberré lett.

Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették, kínhalált szenvedett és eltemették. Harmadnapra feltámadott az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján, de újra eljön dicsőségen, ítélni előket és holtakat, és országának nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és a Fiútól származik; akit éppúgy imádunk és dicsőítünk, mint az Atyát és a Fiút.

Ő szolt a próféták szavával.

Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban, vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára, várom a holtak feltámadását és az eljövendő örök életet.

Amen.

our people, whose lives have been characterised by both sin and success and failure? Many have spoken of self-esteem, of togetherness, of the relinquishment of hope, while others imagine that we have resigned ourselves to understanding that it is not we who control our destiny. When it has seemed that responsibility for the community has died out, many have said, "If the fate of our people does not depend on us, then why should we sacrifice for it? Why not focus on bringing wealth and tranquillity to our own lives instead? Yet the example of the life of Charles the Blessed teaches us precisely this: to trust in God, despite the human face of things. If we are to remember the coronation of our last apostolic king as it deserves, we must renew within ourselves both our commitment to our community, and the trust we hold in a God who cares for us, and who surveys our lives from the position of eternal bliss. King Charles the Blessed, pray for us!

Amen!

THE PROFESSION OF FAITH

I believe in one God, the Father, the Almighty, maker of heaven and earth, of all that is seen and unseen.

I believe in one Lord, Jesus Christ, the only Son of God eternally begotten of the Father.

God from God, Light from Light, true God from true God, begotten, not made, of one Being with the Father and through him all things were made. For us men and our salvation he came down from heaven.

By the power of the Holy Spirit, he was born of the Virgin Mary, and became man. For our sake he was crucified under Pontius Pilate, he suffered death and was buried. On the third day he rose again in accordance the Scriptures, he ascended into heaven and is seated at the right hand of the Father, but he will come again in glory to judge the living and the dead, and his kingdom will have no end.

I believe in the Holy Spirit, the Lord, the giver of life, who proceeds from the Father and the Son; With the Father and the Son he is worshipped and glorified. He has spoken through the Prophets.

I believe in one holy catholic and apostolic Church, I acknowledge one baptism for the forgiveness of sins, I look for the resurrection of the dead, and the life of the world to come.

Amen.